

LIBERTATEA

Foaie pentru săteni și muncitori, întemeiată la Orăștie în anul 1902

DIRECTOR SUFLETESC:
Dr. ION I. MOTĂ

DIRECTOR VREMELNIC:
Prot. IOAN MOTĂ

Cererile de abonare și banii
pentru foaie se trimit pe adresa:
Admin. „LIBERTATEA“ (Moja)
BUCHURESTI I., Calea Victoriei 63

Orice scrisori pentru Redacție
să se trimită pe adresa:
RED. „LIBERTATEA“, ORĂȘTIE
Jud. Hunedoara.

„Libertatea“ este:
Proprietatea familiei moștenitoare
alui ION I. MOTĂ
ABONAMENTUL: 120 lei pe an,
60 lei pe 1/2 an și 30 lei pe 1/4 an.

Apare
în fiecare JOI
2 lei

„Cenușotcă“ — nu mai e cenușotcă... Legiunca nu mai e uitată și în samă nebăgată...

— ZIUA DE 24 IANUARIE, A BIRUINTELOR —

Piatra de temelie multor mari înfăptuiri naționale, e ziua de 24 Ianuarie, cea aducătoare amintire de la întâia Unire între Țările surorii, Moldova și Muntenia. Până aci neluate în samă erau ele. De aci încolo se schimbă soarta lor. Ani de zile patrioții luminați de pe cei doi țărmi ai Milcovului, duseseră lupta dârzi, luptă de Dzeu încăzită, împotriva desbinării dintre frați, până ce ajunseră să face pasul răsunător și istoric al unirii celor două Voievodate, prefăcându-le într-o singură Țară, în „România“, cea cu fruntea înălțată spre Cer, spre lumină, și cerându-și loc larg sub soare!.. De aci încolo, lumea nu mai trecea aşa neluată în samă pe lângă Tânără și plina de viață Țară, ci privindu-o mai de aproape, începură toți a o prețui cu totul altfel...

Și rămase „România“, o sănătoasă piatră de temelie, încă tot mică, dar făinind din ea flacările unor mari nădejdi de mare sprijinire în viitor. Și fu ziua de 24 Ianuarie, prilej de mare sărbătoare an de an, — căci aducea amintire de încheerea fericită a unor sforsări și lupte iubitoare de neam, care au ridicat Țara mult spre Cer, stând cu picioarele bine sprijinite în pământ, pe piatra de temelie a acelui izbânditor 24 Ianuarie...

Urmară alte izbândi: Zmulgere Neatârnării, înălțarea la Regat, lărgirea hotarelor peste Dunăre în 1913, apoi lărgirea cea mare dând Țara marilor de azi. De atunci 24 Ianuarie e zi împărtit strălucită, pomenind ca neamului ce fericit o sărbătoare, de toate aceste mari izbândi. Și pe lângă „ROMÂNIA“ nu se mai trece ca pe lângă o Cenușotcă, ci e ținută în samă după însemnatatea ei, — însemnatate căstigată prin lupte stăruitoare, bărbătești.

Ordinul „Ferdinand I“. Stăpânirea Țării mărite, prețuind deosebit de mult Unirea cea Mare de pe urmă, ca mulțumită pentru cei care au pregătit o primulă lor, prin propovăduirea lor, prin lupta și jertfa lor, — a înființat o nouă decorație medalia »Ferdinand I.«, care s-a dat fruntașilor neamului, care înainte de războiu, din coace sau dincolo de Carpați, au lucrat la pregătirea sufletului românesc, sus și jos, pentru Unirea cea mare. Decorații cu această medalie, în felurile grade, sunt numiți „Cavaleri ai Ordinului Ferdinand I.“ Pe aceștia M. Sa Regele, îi poftăște în fiecare an pe 24 Ianuarie la Palatul Regal, pentru a trăi ei împreună o seară plăcută în Sala Tronului, împreștându-și aducerile amintelor din frumosul lor trecut. Apoi, pogorâți în sală, unde li se servește o mică gustare, — M. Sa, în mijlocul Salaii, lăsă să i se prezinte un număr restrâns dintre oaspeți din sală, cei care stă de vorbă, aflând dela dânsii aceea ce doresc, despre stările din Țară, din viața de obște. Sunt primi fruntașii vieții bisericesti, culturale și politice. Pentru noi legionarii e

de preț să știm, că Maestatea Sa a primit și a stat de vorbă, printre fruntașii celorlalte partide sau așezămintelor, și cu un membru al Legiunii, cu părintele Protoiereu Ioan Moța. După Maestatea Sa a onorat cu primirea și întreținerea Sa pe fruntașii partidelor politice: Oct. Goga, Dr. Vaida, N. Iorga, Dr. Lupu, — din Prim-ministrul Goja a condus înaintea M. Sale pe părintele Protoiereu I. Moța, cu care M. Sa s-a întreținut foarte binevoitor, ascultându-i părerile asupra treburilor de obște ale zilelor prin cari trecem. E întâia oră că un membru al Legiunii e împărtășit la înalt loc de luare amintie, în rând cu fruntașii altor partide. M. Sa a stat apoi de vorbă cu dñi: Dr. Sextil Pușcariu, Prof. univ. Cluj, cu dl Jean T. Florescu și General Paul Angelescu.

Această zi de 24 Ianuarie 1938, e pentru noi zi de seamă în viața Legiunii, — căci ea ne lasă să înțelegem și să vedem, că Legiunea nu mai e azi o Cenușotcă, ci un așezământ politic socotit în rând cu cei mai vechi decât ea, și că cei care înconjoră Tronul ca sfetnici, în seamă de ea.

Studentii de nou în suferință

Săptămâna trecută s-a început procesul făcut unor studenți, bănuți că ei ar fi cări au bătut într-o seară în anul trecut, pe rectorul universității din Iași Bratu. Nu i nici o dovadă, cei bănuți vor fi achitați (aflați nevinovați). Dar până una-alta, studenților li s-a dat de nou o lovitură grea, ca și atunci când au început bănuile asupra lor.

Președintele Uniunii Studenților, Dr. Șerban Milcoveanu, având un schimb de vorbe cu un comisar de poliție, acesta l-a pălmuit pe student! Studențimea a protestat la guvern pentru această păstoșenie

și a cerut pedepsirea violnicului polițist. Guvernul a afiat de bine a lovi și pe unii și pe alii, pe polițai l'a suspendat (înlăturat) din slujbă, dar și contra studentului a purtat proces. Iar fiindcă i-s-a părat că studenții prea clocolește între ei, i-a dat afară din căminele studenților în care erau adăpostiți cei mai buni și lipsiți dintre ei!

VOTATI
seminții

Marii noștri dușmani

se sufletește de pe tot globul împotriva noastră!

Cel mai păcălos neam de pe glob, căruia îi place să trăiască nu întru sudoarea feței sale, cum trăește Românul, Sârbul, Neamțul, Ungurul, Francezul, — toți, — ci îngingându-se ca căpuși, în spatele acestor neamuri și sugând din sicul vieții lor, — s-au supărat grozav că în România a ajuns la conducere un guvern național, care auzind de mulți ani strigătele tanquitoare ale poporului nostru, că nu mai poate suferi întepăturile și sugerile din trupul său, — cercă să-i mai împuțineze (nu să-i radă pe toți!), de pe trupul neamului! Abia am oprit căteva din multele lor gaze, abia au fost înălaturați 2 din 10 jidani de prin locuri în cari s-au fost încipiți prin mișerie, — și ai, vei!, urlă marginile pamântului împotriva Românilor „barbari“ și a României lor nesuferitoare.

Dovada ni o dau știrile ce vin dela Geneva, dela scaunul „Ligii Națiunilor“.

Iaca ce ne spun mai nou ziarele de acolo:

Ministrul de Externe al României, abia prididește să-l înțească pe toți trimișii altor state (în cari duhul evreesc e încă tot stăpân), care via speriați și încruntați la el și îl întrebă: »Ce faceți cu Evrei, săracii de ei?! Il izgoniți, îi aruncați în lume? Dar unde să meargă?«

Evreii au un așa zis „Congres Mondial“ (Mare Sfat de pe tot globul) și în acel Sfat au hotărât, să dea cerere repede și espră la Liga Națiunilor, să iee la răspundere România și guvernul ei, pentru că a început a se sărpăna de Evrei!

Auzi creștin! Tu ai o Țară. Un petec de pământ pe care îl-a sortit Dzeu și părinții tăi și pe care îl îți cu truda ta. Și ai înfruntea aceluia pământ, care e Tara ta, — un guvern ales și învoit de tine îl are, se țin că „Tara“ lor, e tot pământul, și se așează în scaune de dom-

nie, și de acolo dau poruncă „Tribunalului“ dela Geneva, — — — — —

— — — — — ca să te iei de scurt, pentru ce faci tu în casa ta!

Noroc că Secretarul Ligii a spus, că Liga fiind locul de întâlnire a Statelor cu guverne recunoscute de toți, nu poate primi o cerere a unei Societăți particulare, care nu e totuși un Stat. Ci o va trece între cererile singuraticilor ce se plâng acolo.

Aceeași jidovime, zurdindu și lanțurile de aur de pe pept, au cerut trimisul Angliei la Ligă, să ceară ei aspră samă României. Tot așa cel al Franței și a altor „puteri“ plecate aurul ui lor.

Și de fapt și trimisul Franței a avut întrevederi cu Ministrul României, dar nu și a prea arătat supărarea; — al Angliei însă a fost mai cu crește pe frunte, spunând că va stârnii păreți reie despre România, o pășire mai departe și aspirații împotriva Evreilor. — Par că toți ar vrea să zică: Tine și tu, să nu vie pe la noi...

Și Herositate Micescu, spun vestile de acolo, se sălăsește din răsputeri să asigure pățingrijorii ocrotitorii ai Evreilor noștri, că va sfătuia stăruitorul guvernului, să-și stâmpere că mai mult finuta față de acești „cetățeni“ își biți pe tot pământul.

Putem dar bănuim, cu ce sfaturi va veni acasă d. Micescu, — însuși nu prea pornde împotriva jidailor.

Guvernul va fi învoit să și stâmpere măsurile împotriva jidailor, pe poruncă de afară?

Poate și!

Dar cine ne va „astămpăra“ pe noi, pe toți Români, de a ne lăsa mai departe supuși și tunși de acești mișei?

VOM LUA NOI măsurile de apărare, pe care guvernul va fi împedecat să le lase!

Și nu va fi putere pe lume, care să ne opreasă că dela aceasta!

O Circulară multă grăitoare și lămuritoare, a Căpitanului

— No. 128 —

După cum arătam în articolul nostru „Ne-are p'zmuli”..., Comisia Centrală Electorală ne-a sărmătat dela locul căstigat prin trezirea Conducerii și hărnicia noastră, dela locul 4 de pe pag. 1, la locul 5 pe pagina 2. Conducerea Legiunii, cinstioare a legii și a ianduelliilor date în numele legii, — s'a plecat și a primis hotărârea — dar în același timp Căpitanul ne să-ști spună cuvântul său de veghețor asupra drepturilor Legiunii. Dacă nu așă vină numai fărăniștilor cari ne-are pizmuit și ne au luat locul prin şirtenie, ci o altă și guvernului, care n'a umblat de calea cea largă și la lumina zilei, laă multă găitoarea Circulară. Ea stă din 3 părți pe cari noi le osebim aci:

I.
Înălț d-za ridică „Proces” (Cuvânt de nemușuire) împotriva schimbării semnele din alegeri sourând:

De ani de zile poporul vorbește în limba lui. Adică își arată voința în cele ale alegerilor, prin anumite forme de rostire, cunoscute de el. În ce folos și în ce scop, vine guvernul să-i schimbe acum în ajun de alegeri limba (schimbându-i vechiile semne?) Să-i-o încâlcească, să-l sălească să învele și să se rostească într-o altă limbă? Nu întreb dacă e legiuitor, ci întreb: de ce? Cu ce scop? În a cui folos?

Întreb aceasta, pentru că socotesc că cea dintâi a noastră mare preschimbare sufletească (morală) în viața de obște, sau privată, trebuie să fie aceea, de a ne învăța să nu mai căștigăm nimic din tragerea pe sfioră a altui om.

*
Tin să protestez de asemenei împotriva felului în care s'a săvârșit această schimbare.

Căci socotesc, că era mai drept dacă s'ar fi chemat toti șefii de partide și li s'ar fi spus deschis:

„Domnilor, vom schimba semnele electorale în felul următor. Rog să ni-se îngăduie ca noi, fiind de guvern, să avem locul înfăiu pe listă. Ceialalți prezenți-vă la Comisia Electorală și luati-vă locul pe care îl puteți, sau trageți la sorți.”

Ori Dv. așă făcut această schimbare oarecum de ascuns, și așă intrat la Comisia Centrală Electorală pe ușă, odată cu partidul liberal. Iar noi ceialalți a trebuit să afilăm abia după câteva ciasuri. Nu sunt în drept oare să întreb:

„Bine, frate naționalist, tu faci înțelegere cu cel mai mare călău al meu și al mișcării naționale! Pe el îl vestești din timp iar pe mine, care am fost atât de chinuit și căruia îmi îl lecții de frăție, mă lași în voia soartei?”

II.

Într-o sedință a sa, guvernul a lăsat hotărâri străinice împotriva ce or ce ar fi putut. Înțelegere de obște în vremuri preghitării algenilor sau în judecătări. Îndemnă pe Jan-

darmi și polișii, cari ei închipue „puterea”, să fie nelindurași cu cel „neascultător”. Să fiindcă o astfel de hotărâre poate îndemna pe unii din cei cu puterea în vîrful armei, să fie săbieni cu ceașenii pe cari ei îl socot neascultători, d. Codoreanu scrie mai departe:

Aduc protestul meu de asemenei în contra următoarei ziceri pe care am găsit-o într-o hotărâre mai nouă a unui sfat de ministri:

„In clipa în trebuințării forței publice (adecă a puterii înarmate), și după somățiunile legale, organele de poliție și jandarmerie nu vor da înapoi până la impunerea liniștei și a ordinei”.

— Cu ce amintă el? Cu venirea la vot, la care îl chiamă legile fărăii? în loc să le fi spus Dvoastră, înfăiu sfat de ministri naționalist al României: „A sosit și pentru voi ceasul libertății. De acum nimeni n'o să vă mai bată”...

Și cu asta am sfârșit cu protestele.

III.

Despre alegerile comunale

La început era vorba ca legionarii să fie și ei parte la alegerile comunale. Să pe aceea Conducerea Legiunii voia să le îndrumă așa fel, că și prin aceea Legiunea să se arate mai bună, mai înțeleapă de către vechile partide. Vechile partide ziceau (când erau liberali la putere): Alegem în Consiliu numai liberali! Puteai tu să cel mai mare binecăitor al comunei și om de foală omenia, nu te alegeau, că nu erai liberal... fără nici la fel.

L-glinea zicea: Dacă în comună avești oameni foarte vrednici pentru treburile comunale, dovedești de omenie și înțelegi, nu i înălțuri și din sfatul comunal. Dacă vă simți mai tari, acolo unde se aleg 10 steinici, puneti 6 de-al nostru, dar 2-3-4 luoși și dintră celălăii, dacă și oameni vrednici. Comuna și primăria ei, nu să ale unul „partid”, ci a obștei salești! E destul dacă avă și jureea prin 6 sau 7 din 10. Si va fi pacea în sat mai mare și înțelegerea între oameni, mai b-nă.

Voi și prin această Legiune să se arate mai bună, mai cuminte, ca vechile partide cele pline de niște.

Rugăm stăruitor pe abonații noștri să binevolască și să pună în rând cu plata abonamentului,

Dacă Căpitanul vestește, că mai nou a cibzușit alt fel și spune despre asta în aceeași Circulară:

Legionari,

După o adâncă chibzuință, s'a hotără, ca partidul „Totul pentru Tară” să nu mai ia parte la alegerile comunale.

Căci decât să fiți primari legionari sub ordinile prefectilor și ministrilor rielegionari, mai bine să mai aşteptați pușin, pentru ca să fiți primari sub prefecti și miniștri legionari.

De aceea, luptați pretutindeni acum pentru alegerile cele mări de deputați și senatori. În această luptă, purtați-vă cu omenie și cu înțelepciune. Ocoliți orice ciocnire. Nu răspundeți la nici o provocare. Nu atacați guvernul naționalist în nici o întrunire. Treceți cu vederea peste greșelile lui, căci nu e nici o glorie să vezi întotdeauna greșelile altora. Dar apărați-vă drepturile chezeșuite de legi, ori de că-e-ori, nu din greșală, ci prin silnicie, cineva încearcă să vile răpească.

Dacă în drumul vostru veți întâlni oameni cuiziști, fărăniști, vaidiști, etc., înfișați într-o credință cu toată curătenia inimii, nu-i zdruncați în credință lor încercând să-i căștigați pentru a voastră. Căci îi veți pune într-o grea cumpăna sufletească.

Dintr-un milion de voturi pe care guvernul trecește le-a avut, cel puțin 700 de mii sunt așa numita „zestre guvernamentală”.

Oameni fără nici o credință.

Faceți pe căt mai mulți din această, să aibă credința voastră. Si ne va fi de ajuns.

C. Z. Codreanu

Un pod peste Niagara, să prăbușit

E grozav, și ca gând să freci peste Niagara peste un pod. Urlașa c' eră de apă, — ca Dunărea căzând din vîrful alor 3 turnuri puse peste oală, cu văjire ce asurăște, — și o freclă... și acel pod urlaș, internațional, legând între ele 2 state vecine America și Canada, să a rupt.. A fost ceva de nelinchios. Era în pod greu de 2200 tone de fer. Gheluile ce au năvălit din ea, spre el, l-au prăbușit. Se scrie că vre o 8 îngineri cari se alău pe el, cu numeroși lucrători lucrând la spargerea stolilor ce se îngăimădiseră în el — și au dus în adânc cu podul de-odată.

Măsuri în fața alegerilor

Guvernul se pregătește să fie strănic în alegeri. În vederea acestui lucru, ia uneori măsuri, cari nu sunt privite cu placere nici din partea alor ce nu-s răuvoitori guvernului. De aceea judece fiecare după felul său, dacă-s bune sau nu. Iacă unele:

„Nu poți merge în alt județ, să-ști ajuți partidul.

Guvernul a hotărât: Nimenea nu poate merge să facă propagandă în afara de județul în care locuiește el.

Nu prea pricepem de ce? Eu ceițean cu nume bun, merg să-mi ajut partidul din județul vecin sau chiar departat. Si nu am voe, decât în județul meu. — Dar partidul meu nu e închis între hotarele județului meu, el e întins peste toată țara. Si loți, de ori unde, suntem membrii lui. De ce n'am avea drept a merge să ne ajutăm în largul țării, adepă în tot cuprinsul Partidului?

Oare va folosi astă guvernului, ori ii va strica?

Preoții și învățătorii nu au voe a face propagandă.

Altă măsură, tot acum luate, spune: Slujișii de obște, nici unii, n'au drept a face propagandă. Bun. Să mai aud eu pe un pretor sau primar sau notar, spu-

nând: »Ineți cu guvernul! — că-l dau eu pe mâna... guvernului să-l pedepsească. E ca o glumă rea.

Intrebat guvernul, dacă socotește pe preoți, pe învățători, pe profesori, ca „slujișii”? A răspuns dă și n'au voe a face propagandă!

Bun. Unde aflați, legionari, ca cutare Profesor, preot sau învățător, spune: Tineți cu guvernul, — dați-l la raport!

Percă-l văd pe neobositul propagandist Professorul Ion Zelea Codreanu, dela Huși, care în alegerile trecute (sub liberali!) a cucerit țara toată, atrăgând lumea la Legiune, — iar acum, sub guvernul nașului său — palma pe gură!

Oare să fie adevărat că aceste măsuri le-a luat guvernul ca măsuri serioase și lui de folos?

Mi-i fi oprind d-ta pe mine, preot, profesor, învățător, să merg la »propagandă« în adunări de popor. Dar ca să merg să-mi văd rudenia cutare, în oricare comună, — cum mă vei opri? Si acolo vorbind cu 2-3, nu cu »tot satul«, nu crezi »că adunarea« astă mică și ascunsă, ajută mai mult decât una ce se finează sub ochii și în auzul tuturor?

AGENȚI PROVOCATORI?

— PRINDEȚI-II —

Ni-se scrie și ni-se spune de buni cunoșcuți, că prin unele părți din țară, guri goale împrăștie în jurul lor cuvinte, cari fac nume rău Legiunii.

Căpitanul a scris în repetite ordine că-te Legionari: să nu se repeadă cu vorbe rele, nesocotite, asupra celorlalte partide sau asupra guvernului de acum, care, n'o fi el o apă și un pământ cu noi, dacă e totuși înfăiu guvern național-creștin, aşadar »de dreapta«, și vedem că cercă să îndeplinească unele din cererile sufletului românesc de dreapta, și ca atare nu noi trebuie să-l vășmăsim cu ură la fel ca pe un guvern național-țărănesc de alui Madgearu-Lupu sau ca pe unul liberal, cam de-o pânză cu celalalt, ci să-i dăm răgaz să vedem ce vrea și ce poate să facă.

Asta-i vorbă cuminte.

Ni-se spune însă, că pe colo, pe dincolo, căte-o gură nesocotită spune cuvinte, cari atâtă guvernul asupra legionarilor, ca asupra unor comuniști sau anarhiști. De pildă undeva, prin Moldova sau Bucovina, cineva

a întrebat pe oarecarii legionari:

— Noi facem ce putem, dar voi ce veți face când veți fi voi la putere? Voi cum veți ține legile: Si acela ar fi răspuns:

— Noi? Noi vom conduce... fără lege, fără rege...«

Dacă cineva a rostit astfel de prostii, spunând că este legionar, pe acela să-l știi că nu e legionar, ci poate fi un agent provocător, om pus anume de dușmanii noștri, să se dea »legionar« și să vrăbească așa, pentru ca guvernul să aibă cuvânt a lăua măsuri străinice împotriva legionarilor.

Când auziți, legionari, pe cineva vorbind în acest fel nebun, voi dați-l pe mâna poliției, să-l pună la locul lui.

N'avem noi de luptat cu destule greutăți, să mai chemăm și mărim noi vrămășia guvernului împotriva luptei noastre celei sfinte și curate?

Ascultați îndrumările cumpănită și chibzuite ale Căpitanului, cari alt-fel, mai presus de puterea altor partide, mai buni ca aceia, ne învață să fim!

